

Пенсії в... конвертах!

Обговорення пенсійної реформи звелось до непродуктивної політизованої дискусії про збільшення пенсійного віку як засобу збалансування бюджету Пенсійного фонду. Натомість украї необхідної диверсифікації джерел фінансування, зокрема шляхом поєднання внесків на соціальне страхування та обов'язкових і добровільних накопичень, досі не розпочато.

Нині в Україні повною мірою функціонує лише солідарний рівень пенсійного страхування, тоді як упровадження II рівня (обов'язкової накопичувальної системи) постійно відкладається. Розвиток добровільного пенсійного забезпечення обмежують нерозвиненість фондового ринку, низький рівень доходів і недовіра населення до фінінститутів. Такі невтішні висновки містяться в аналітичній доповіді Національного інституту стратегічних досліджень (НІСД) «Криза розподільчої пенсійної системи в Україні та напрями диверсифікації «пенсійного портфеля», підготовленої за редакцією першого заступника директора НІСД Ярослава Жаліла. Керівником авторського колективу є Ольга Пищуліна.

Характеризуючи нинішній стан пенсійної сфери експерти, зазначають, що малі пенсії напряму пов'язані з низькою продуктивністю праці й тінізацією економіки – заниженим розміром офіційної заробітної плати, на яку нараховуються страхові внески. Ще один чинник – зростання диспропорції між працюючими та особами непрацездатного віку. Згідно з демографічними прогнозами кількості працездатного населення України з 27,2 мільйона в 2009 році зменшиться до 22,9 у 2025-му та до 17 мільйонів у 2050-му. При цьому лави пенсіонерів поповняться: з 11,7 мільйонів 2009-го до 14 мільйонів 2050-го.

Якщо 2009 року на 100 платників страхових внесків припадало 88 пенсіонерів, то 2025 року їхня кількість зрівняється, а 2050-го на 100 платників внесків

налічуватиметься 125 пенсіонерів. За відсутності реформ, прогнозують у НІСД, нинішній коефіцієнт заміщення заробітку пенсіями (так звана страхова частина) в розмірі 49 відсотків становитиме 2050 року лише 35 відсотків. Тобто, маючи зарплатню в розмірі 1500 гривень, 2050-го ви отримуватимете приблизно 525 гривень пенсії.

Автори документа окреслюють низку заходів для реформування солідарної системи пенсійного забезпечення. Зокрема, зняття законодавчого обмеження максимальної величини страхових внесків, скасування пільг з їхнього нарахування, відтермінування дострокових пенсій і обмеження їхнього максимального рівня, оптимізація управлінських видатків, звільнення Пенсійного фонду від невластивих функцій та поступове підвищення пенсійного віку.

При цьому слід мати на увазі, що всі ці кроки спрямовані лише на подолання поточного та майбутнього дефіциту ПФ і жодним чином не вплинуть на величину коефіцієнта заміщення, а відтак і на розмір середньої пенсії.

Також, враховуючи непрозорість і складність механізму функціонування пенсійної системи, яку регулюють понад 30 різних нормативних документів, пропонується розробити уніфікований пенсійний кодекс.

Щодо впровадження обов'язкової накопичувальної системи експерти НІСД схиляються до «поміркованого» алгоритму залучення громадян до II рівня пенсійної системи: впродовж першого року до неї включаються особи, котрим виповнилося 39 років, протягом наступного – відбудуватиметься розширення за рахунок 38–39-річних громадян і т. д. з поступовим розширенням кола осіб до тих, хто лише починає трудову діяльність. При цьому розмір внесків застрахованої особи є постійним і дорівнює семи відсоткам фонду заробітної плати.

Наприкінці активної фази запровадження такої моделі (а це 2017–2018 роки) інвестиційний ресурс становитиме майже 50 мільярдів гривень на рік, прогнозують фахівці.

Сказано!

Після прийняття податкового кодексу Кабінет Міністрів розпочне реформу пенсійної системи, яка базуватиметься на впровадженні персоналізованих рахунків. Про це повідомив

Прем'єр-міністр Микола АЗАРОВ в ефірі програми «Іспит для влади» на Першому Національному.

Глава уряду підкреслив, що нині мають місце спроби дискредитувати майбутню пенсійну

реформу, звузивши її лише до підвищення пенсійного віку: «Для нас питання пенсійного віку не є головним. Коли громадяни виходитимуть на пенсію є похідним від того, як зуміємо розробити систему, що мотивуватиме людей працювати довше, якісніше, більше заробляти й більше відкладати».

Глава уряду наголосив: в Україні склалася ситуація, за якої доходи громадян приховуються, а нарахування до Пенсійного фонду є мінімальними. Це є причиною щорічного зростання дефіциту Пенсійного фонду, який уже становить понад 30 мільярдів гривень. Витрати ПФ фінансуються з держбюджету, чого немає в жодній країні світу.

На думку **першого заступника глави адміністрації Президента Ірини АКИМОВОЇ**, рівень тіншової

економіки в Україні становить близько 50 відсотків. Про це вона сказала в одному з ефірів «Великої політики» на телеканалі Інтер. «Давайте визнаємо, що в період політичних сварок,

коли нікому було займатися економікою, ми відвикли від елементарного порядку, зокрема в податковій сфері. Дуже багато людей, не лише великий бізнес, а й малий та середній перестали платити податки», – зазначила вона. За словами Ірини Акімової, якщо нам важливо, щоб зменшувався дефіцит Пенсійного фонду, щоб відбулася реформа в сфері охорони здоров'я, ставала кращою система освіти, потрібно посилювати податкове адміністрування, наводити дисципліну в цій сфері.

Цифри

У першій половині 2010 року пенсії в розмірі **до 600** гривень отримували **1,6** відсотка загальної чисельності пенсіонерів, від **600 до 800** гривень – **51,7** відсотка, від **800 до 1000** – **16,6**, від **1000 до 1500** – **16,6** і понад **1500** гривень – **13,5** відсотка.